

-
9. Interpelácia poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Mičovského na ministra obrany Slovenskej republiky M. Glváča podaná 22. októbra 2012 vo veci nejasností spojených s územím svetového prírodného dedičstva Karpatské bukové lesy

Bratislava, 19. október 2012

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 22-10-2012		
Číslo spisu: PRED-774/2012		
Listy: 1/-	Prilohy: 1/4	
RZ	ZH	LU

Vážený pán predseda vlády, vážení páni ministri,

moja interpelácia sa týka zásadného problému tej časti územia Slovenska, ktoré je zaradené do zoznamu svetového prírodného dedičstva pod názvom Karpatské bukové pralesy.

Lokality svetového prírodného a kultúrneho dedičstva, ktoré od roku 1972 vyhlasuje UNESCO, predstavujú panteón najhodnotnejších miest našej planéty. Dňa 28. júna 2007 boli Výborom svetového dedičstva UNESCO na rokovaní v Christchurchu na Novom Zélande k tomuto dedičstvu priradené Karpatské bukové pralesy, a to v zhode s dlhodobou deklarovaným cieľom Slovenskej republiky. Zaradenie vzácného územia Slovenska, spoločne s ukrajinskými pralesmi, do prvej svetovej ligy ochrany a propagácie klenotov ľudstva je veľkým úspechom našej krajiny i všetkých, ktorí sa oň pričínili. Je totiž známe, že pre vysoké požiadavky na výnimočnosť nominovaných lokalít uspeje spravidla len každá desiatka z nominácií. Svetový úspech Slovenska má však kaz, ktorý ho môže vážne znehodnotiť.

Vzhľadom na vysoký kurz lokalít svetového kultúrneho a prírodného dedičstva sa návštevníci každej krajiny celkom prirodzene zaujímajú predovšetkým o tieto miesta. Tí, ktorí sa rozhodnú navštíviť naše Karpatské bukové pralesy, však majú problém – nevedia presne identifikovať miesta, kde sa vzácne územie nachádza. Príčina nie je v tom, že by sme tabule s logom svetového dedičstva nedokázali osadiť, ale v tom, že v odborných kruhoch ani päť rokov po vyhlásení tohto územia za svetové dedičstvo nepanuje na jeho výmeru a lokalizáciu jednoznačný názor. Podstata spočíva v tom, že sme nominovali areál s výmerou 5520 ha, no národných prírodných rezervácií je na tomto území len 2112 ha. O príčinách prečo na výmere 3408 ha, ktorá predstavuje matematický rozdiel oboch uvedených údajov, ochrana zabezpečená doposiaľ nie je, možno diskutovať. To však nezmení závažný dôsledok, ktorým je fakt, že na tejto výmere svetového dedičstva dnes panuje ruch lesnej výroby. Na tomto území by však mal dnes už panovať iný ruch, a to predovšetkým ruch cestovný, ktorý je schopný zvyšovať nielen kultúrny rating krajiny, ale významným spôsobom aj jej finančné príjmy.

V tejto súvislosti je vhodné uviesť, že Ukrajina prispela k bilaterálnej nominácii karpatských pralesov výmerou približne 24 000 ha, pričom ochrana ukrajinských lokalít bola po zápise potvrdená prezidentským dekrétom.

Na odstránenie uvedenej slovenskej anomálie sa hľadá riešenie už dlho, zatiaľ neúspešne. Akceleráciu do tohto hľadania vniesla skutočnosť, že UNESCO v roku 2011 rozšírilo Karpatské bukové pralesy o nemeckú nomináciu s názvom Staré bukové lesy Nemecka. Aj keď tento fakt naznačuje, že aktivita Slovenska bola súčasťou medzinárodného úsilia, ktoré vytváralo, no zároveň aj limitovalo manévrovací priestor pri realizácii nominácie, dnes predovšetkým zväčšuje pravdepodobnosť toho, že sa naše pochybenie stane predmetom veľmi nepríjemnej medzinárodnej kritiky. Tu samozrejme nejde o priestorovú orientáciu návštevníkov, ktorou som ilustroval úvod tejto interpelácie, ale o súvislosti oveľa vážnejšie. Tie treba vidieť v tom, že nevyjasnenosť územia Karpatských bukových pralesov má zásadný dopad na jeho ochranu a využívanie, keďže jednotliví vlastníci pozemkov dnes nevedia, ktoré územie patrí, a ktoré nepatrí pod značku UNESCO. Je teda viac ako pravdepodobné, že na oficiálne schválenom území Karpatských bukových pralesov sa dnes vykonáva činnosť, ktorá je so štatútom svetového prírodného dedičstva nezlučiteľná.

Odstránenie uvedeného stavu je v záujme celej krajiny, osobitne slovenskej diplomacie, orgánov životného prostredia, obrany i lesného hospodárstva. Z odborného hľadiska je k tomuto riešeniu dobre pripravená Štátna ochrana prírody, konkrétne jej dve zložky - Správa Národného parku Poloniny a Správa Chránenej krajinej oblasti Vihorlat, ktoré pre kompetenčnú nevyjasnenosť neboli účastníkmi nominačného procesu. K tomu, aby mohla Štátna ochrana prírody svoju odbornosť, ako aj doterajšiu prípravu na riešenie uvedeného problému uplatniť, potrebuje jasný pokyn, pretože možných riešení je viac. Ako axióma bola pri doterajších rokovaníach stanovená potreba zachovania pôvodnej nominačnej výmery. Túto požiadavku je možné dodržať len vyhlásením nových národných prírodných rezervácií, ktoré sú už pripravené, no treba priznať, že účelovosť tohto riešenia prevažuje nad národnými potrebami ochrany prírody. Táto okolnosť má ešte aj ďalší rozmer, keď zistíme, že s inými územiami v tomto regióne, ktoré sú svojimi prírodnými hodnotami pre vyhlásenie nových prírodných rezervácií vhodnejšie, sa neuvažuje. Dôvodom je fakt, že sú od pôvodne nominovaného územia vzdialené natoľko, že by ich nebolo možné pričleniť tak, aby to opticky pôsobilo ako spresňovanie hraníc nominovaného areálu, a teda by museli vystupovať ako samostatné územné enklávy. Inak povedané, pri uplatnení takejto varianty by bola nominačná chyba Slovenska zjavná už pri prvom pohľade na mapu. V iných prípadoch sa zo zaradením takýchto území neuvažuje zase preto, že hoci by k tomu svojimi prírodnými hodnotami i svojou lokalizáciou vhodné boli, sú obavy, že ich vlastníci nebude s takýmto riešením súhlasiť, a to kvôli obmedzeniu svojich hospodárskych aktivít.

Vážený pán predseda vlády, vážení páni ministri,

na uvedený stav je potrebné zareagovať rýchlo a komplexne, pričom by mala byť uplatnená filozofia, že chyba sa nemá naprávať ďalšou chybou. Osobne by som preto dal prednosť takému postupu, ktorým priznáme súčasný stav a k existujúcim rezerváciám následne pripojíme územia vhodné na zaradenie do siete chránených území. Keďže v tejto chvíli nie je známe, ktoré územia budú vyhlásené za chránené, navrhujem, aby vláda do vyriešenia problému s okamžitou platnosťou pozastavila všetku ťažbu na území navrhovaných prírodných rezervácii Borsukov vrch, Černiny, Nežabec, Pramenisko Cirochy a Vihorlatské pralesy, čím otvoríme cestu k riešeniu a zároveň znížime akútne riziko medzinárodnej blamáže.

Naznačené alebo aj akékoľvek iné riešenie si vyžaduje v tejto zložitej situácii už politické rozhodnutie, pretože na dotknutom území sa zbíha priveľa záujmov. Práve z tohto dôvodu neinterpelujem len pánov ministrov dotknutých rezortov, ale aj Vás, pán predseda vlády. Ďalšie odkladanie riešenia tejto situácie by viedlo k poškodeniu kreditu Slovenska, čo si nik z nás nemôže priať. Preto Vás žiadam o odpoveď na otázku, kedy a aký spôsob riešenia bude pre nápravu súčasného neudržateľného stavu uplatnený.

Ďakujem

S úctou

**Vážený pán
Robert Fico
predseda vlády SR**

JÁN MIČOVSKÝ
poslanec Národnej rady Slovenskej republiky

Vážený pán
Martin Glváč
minister obrany

Vážený pán
Lubomír Jahnátek
minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka

Vážený pán
Miroslav Lajčák
minister zahraničných vecí

Vážený pán
Peter Žiga
minister životného prostredia